

L'entrevista

La literatura de Xavier Mas Craviotto (Navàs, 1996) està feta de personatges trencats que busquen entendre's i entendre el món. L'escriptor, premi Documenta 2018 per 'La mort lenta' (L'Altra), destaca per la capacitat de submergir-se en l'ànima humana a través d'una prosa bellíssima. A la seva segona novel·la, 'La pell del món' (L'Altra, 2023), acompanya dos germans que van patir la violència del pare i la submissió de la mare

Xavier Mas Craviotto

Escriptor, publica 'La pell del món'

“Quan la teva família és un infern, l'únic que pots fer és allunyar-te'n”

CEDIDA PER NATXO FRANCÉS

Núria Juanico

Els protagonistes de *La pell del món* són dos adults ferits per un pare violent i maltractador que s'enfronten al dolor del passat de maneres molt diferents. Com definiries la perspectiva de cadascun d'ells?

Ella està constantment constatant que no estima la seva mare. En canvi, el germà es queda a cuidar la mare quan li diagnostiquen un càncer. Tots dos estan estancats i es necessiten l'un a l'altre. Ell és incapaç de fer el que ha fet la germana, que és marxar. M'interessen els lligams familiars perquè no els podem triar i a vegades són una condemna que has d'arrossegar tota la vida. Quan la teva família és un infern, l'únic que pots fer és allunyar-te'n, però continuaràs tenint sempre aquests lligams. La societat

els romantitza, com si els haguéssim de tenir en una vitrina, malgrat que per a molta gent són dolorosos.

A *La mort lenta* la mort dels pares era una tragèdia. A *La pell del món* és un alliberament.

Sí, perquè la germana per fi pot desempallegar-se del passat i de tot el que ha viscut. Per al germà és una manera de guanyar autonomia, de desenganxar-se de la dependència de la mare. En el fons li fa por la vida. A casa ho ha passat molt malament, però no sap què l'espera allà fora i creu que encara pot ser molt pitjor. Insisteix molt en la idea que li agradaria que el món fos un lloc sense gent, perquè ell percep que el que fa del món un lloc perillós són les persones.

Quan la mare agonitza, els germans reprenen la relació i es pregunten sobre el fet que ella no s'imposa a la violència del seu marit. ¿Podem entendre la seva submissió?

Tenia ganes de reflexionar sobre fins a quin punt podem sentir dependència cap al nostre botxí. Hi ha un moment en què el germà sent desig sexual cap a la persona que l'assetja. Aleshores entén la mare, perquè veu com aquests lligams entre víctima i botxí de vegades estan marcats pel desig i per l'amor. Hi ha un moment que un dels germans pregunta: “Per què la mare estimava tant el pare si la feia ser com la pols, no?” I l'altre respon: “És que sense el pare no sap ser ni la pols”.

Els germans desenterren els traumes d'infantesa quan ja són adults. Per què era important que haguessin passat els anys?

L'únic que fan al llarg de tot el llibre és intentar comprendre el que han viscut. Al final la comprensió és un relat en moviment, sempre és un esforç constant de reconstrucció d'allò que hem viscut. El llibre parla d'aquesta necessitat de mirar el passat i dir: “Tot això que he viscut, què vol dir? Què en faig?” De vegades l'oblit pot ser un mecanisme de supervivència. M'interessava la incomprensió, el fet de sentir que entre jo i el món hi ha una pell i no puc veure les coses de sota, que són les reals.

Escrius en segona persona i de forma fragmentada, amb tres línies temporals: la infantesa, el moment de recordar-la a teràpia i el present.

No entenc els gèneres com un calaixet tancat, sinó més aviat com un continu difuminat. Al llibre hi ha fragments que són transcripcions de les converses amb el terapeuta i hi ha elements gràfics. Pel que fa a la segona persona, segurament és la persona menys habitual en ficcions, però dona molt de joc, perquè estàs interpel·lant un tu que pot ser tothom. Per això els personatges no tenen nom, perquè encarnen éssers ferits que podrien ser qualsevol persona del món.

Quan et van donar el premi Documenta es va fer èmfasi que eres l'autor més jove a guanyar-lo. Han passat quatre anys des d'aleshores. Encara portes a sobre l'etiqueta de jove?

Sempre ens la posen. No només a mi, sinó a molts escriptors i fins i tot a escriptors que ni ells mateixos ja no es consideren joves. Al final és una estratègia de màrqueting des de certs espais. La joventut ven molt, actualment. Em preocupa que ens posin a tots els joves al mateix sac, quan realment fem coses molt diferents. Hi ha la voluntat d'homogeneïtzar-nos, d'uniformitzar-nos, i això desactiva la nostra diversitat. És com si parléssim dels escriptors vells, oi que no ho sentiríem mai?

Com veus el mercat editorial català?

S'estan escrivint coses molt interessants amb una gran diversitat de tendències i d'estils. Vivim un bon moment, però també tenim la presència aclaparadora i creixent del castellà. I després hi ha la precarització de l'escriptor. Es dona per fet que, com que el que fem ens agrada, no hem de cobrar. Et conviden a llocs i pretenen no pagar-te, et diuen que tindràs visibilitat, com si mengessis visibilitat. Hem de dessacralitzar la literatura, s'ha de sortir de la imatge de l'escriptor com una figura etèria, d'aquesta bombolla romantitzada. Amb les correccions passa una mica el mateix. Algú m'envia un text i, per no haver de pagar, em diu: “M'ho pots corregir? Però no cal que corregeixis gaire, només una mica”. ¿Aquesta gent quan els ve el lampista a arreglar la caldera també li diuen que no els hi arregli gaire, només una mica? O et corregeixo el text o no te'l corregeixo, però jo la feina a mitges no la sé fer. 📧

“Em preocupa que ens posin a tots els joves al mateix sac, quan fem coses molt diferents”